

A HALÁSZAT MINDEN ÁGAZATÁT FELÖLELŐ SZAKLAP.

KIADJA: AZ ORSZÁGOS HALÁSZATI EGYESÜLET ♦♦ SZERKESZTI: UNGER EMIL DR

:: Kéziratok és szakkérdések ::
a szerkesztőség címére küldendők.

Előfizetési díjakat és hirdetések az
Országos Halászati Egyesület
(Budapest, V. ker. Kossuth Lajos-tér 11.
:: II. emelet 213.) fogad el. ::

Szerkesztőség: Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

M. Kir. Halélettani és Szenny-
víztisztító Kísérleti Állomás

MEGJELENIK EGYELŐRE MINDEN HO KÖZEPÉN.
Az Országos Halászati Egyesület tagjai ingyen kapják.

Nemtagoknak előfizetési díj: $\left\{ \begin{array}{l} \text{Egész évre 12 pengő.} \\ \text{Fel évre 6 pengő.} \\ \text{Külföldre egész évre 16 pengő.} \end{array} \right.$
Állami alkalmazottaknak 50%-os kedvezmény jár.

HALÁSZAT—(FISCHEREI)

FACHBLATT FÜR DIE GESAMTINTERESSEN DER FISCHEREI
Organ des Ungarischen Landes Fischerei Vereins Budapest.

:: Verantwortlicher Redakteur: ::
Dr Emil Unger.

:: Administration: Ungarischer ::
Landes Fischerei Verein,
BUDAPEST,
:: Kossuth Lajos-tér 11 II. 213. ::

Redaktion: Kgl. Ung. Ver-
suchsstation für Fischerei-
biologie und Abwässer-
seitigung, Budapest,
II., Herman Ottó-út 15. sz.

TARTALOM: A halászat szervezete és az édesvízi halak kelendősége Lengyelországban. A. Wieniawski. — Pisztráng a Balatonban. ifj. Szabados Antal. — Állattani kutatásaim Rovigno környékén. Kolosváry Gábor. — Társulatok — Egyesületek. Ujdonságok — Vegyesek — Kérdések — Feleletek — Külföldi lapszemle. — Arjegyzések. — Hirdetések.

INHALTSANGABE FÜR DAS AUSLAND: Die Organisation der Fischerei und die Frage des Absatzes von Süßwasserfischen in Ungarn. — Regenbogenforelle im Balatonsee. — Zoologische Forschungen in der Umgebung von Rovigno. — Gesellschaften und Vereine. — Neuigkeiten. — Fragen und Antworten. — Auslandschau. — Fischpreise. — Annoncen.

A halászat szervezete és az édesvízi halak kelendősége Lengyelországban.

Írta: A. Wieniawski.

(Előadta a III. Nemzetközi Édesvízi halpropaganda értekezleten Budapesten, 1937. május 27—28.)

(Folytatás)

3. Olyan művek megjelentetésére és támogatására, melyek az oktatással nem függenek össze, de a hivatásos halászzal foglalkozók tudományos képzettségét és szaktudását vannak hivatva előmozdítani, kb. 8^oo.

4. A halászat védelmére kb. 9^oo. Az e rovatban közzétett kiadások olyan halvédelemmel foglalkozó egyesületek anyagi támogatására vannak szánva, melyek halászati körzetek tulajdonosainak és bérlőinek gazdasági boldogulását célozzák az egyes folyóvízterületeken. Ezenkívül a halászati károkozók elleni védekezésért támogatják. (A szennyesvizek okozta károk leküzdése stb.)

5. A halászat megszervezésére és újabb halfogó területek megnyerésére kb. 6^oo. Ezek az összegek a tavi és folyóvízi haltermelői korporatív társulatok szervezésére fordítatnak, valamint a halfogószaktudás propagandacéljait támogatják, melyet a lengyel halászat fentebb említett központja, valamint vidéki propagandaosztályok irányítanak.

Az 1933-ban megindított és azóta folyamatosan működő munkaprogram a nyíltvízi halászat ügyeinek meg-

szervezésére még nincsen teljesen megvalósítva, azért a következő években, ahogy a program megvalósítása tovább halad, a Halászati Védelmi Alap bevételei is még emelkedni fognak. A nyíltvizek jelenlegi évi haltermését kb. 11 millió kilogrammra becsüljük.

Ellentétben a nyílt vizekkel, melyek megszervezése a törvény keretében az állami hatóságok felügyelete alatt folyik, a zárt vizek halászata csupán önkéntes, magánszervezkedés tárgya a Lengyel Tógazdasági Egyesület keretében. Ez az Egyesület mindenek előtt a tógazdaságok közös érdekeit védi, felügyel az ármegállapító bizottságok működésére a fontosabb fogyasztóterületeken, a kereskedelmi szervezetek munkáját igyekszik megkönnyíteni, és szaktudomány terjesztését mozdítja elő.

Itt említjük meg, hogy a lengyel halastavak összterülete 75.000 hektár, mintegy 11 millió kilogramm évi terméssel.

Fenti tényállásból következik, hogy nálunk a tógazdaságok halainak propagandáját és kelendőségét a nyíltvízi halászatok halaitól elkülönítve kell tárgyalnunk. Szükséges ez azon különbségek miatt, melyek kétféle termelés tárgyai között fennállanak.

A tógazdasági haltermelés, ellentétben a tavi és folyóvízi halászzal, valamint sok más mezőgazdasági termelvényel, koncentrált jellegű termelés. Főleg közép és nagy tógazdaságokról van szó, melyek olyan nagymennyiségű halat termelnek, hogy ez a körülmény az

áru vagon-tételekben való eladását teszi lehetővé. Ez a tény annyiban nagyjelentőségű a termelőre, hogy a közvetítő kereskedelemnek legalább is egy tagját, mely sok más árucikk eladásánál nélkülözhetetlen, kikapcsolhatja: t. i. azt a kereskedőt, kinek feladata az elszórtan jelentkező árukínálat koncentrációja, hogy azt nagyobb tételekké egyesítve piacra szállíthassa. A tógazdasági halak forgalombahozatalánál csak két közvetítő tag szerepel és pedig: a kiskereskedő, aki az árut a fogyasztóhoz juttatja és a nagykereskedő, aki a kiskereskedők igénylésének megfelelően a halakat a tenyésztőtől megvásárolja és a piacra szállítja.

Tehát a tógazdasági termelés koncentrált jellegének megfelelően a nagykereskedő közvetlenül a tenyésztővel érintkezve láthatja el a halpiacot, minden további közvetítés mellőzésével, kikapcsolásával.

Hangsúlyozandó, hogy a fenti megjegyzések csak a nagyobb lengyel városok halpiacaira érvényesek. Kisebb városokban, ahol a fogyasztás mindig csekélyebb, csak a kiskereskedő működik, aki halait a környék tógazdaságaiból szerzi be. Ezért van az, hogy az ilyen piacokon gyakran észlelhető hiány a tógazdasági halakban, melyek ára a helyzet ilyen alakulása miatt ilyen helyeken olykor magasabb, mint a főpiacokon.

Hogy a tógazdasági halak kínálata és szállítása a fő halpiacra az egész esztendőben lehetőleg egyenletesen történjék, árszabályozó bizottságokat alapítottak a Lengyel Halászati Szervezetek Szövetsége égisze alatt, melyek az ország nagyobb városaiban működnek. E bizottságok, melyek tagjai között tekintélyesebb nagykereskedők és a termelők képviselői is helyet foglalnak, az árjegyzések ellenőrzésén kívül azt a feladatot is vállalják, hogy a ponty-kínálatot a piac igényeinek megfelelően bizonyos mértékig szabályozzák.

Ez árszabályozó bizottságok munkájának pozitív eredménye az áringadozások csökkenése lett, mely ingadozások hétről-hétre bekövetkeztek. Bár az évszerű áringadozások, melyek ősszel észlelhetők az erős kínálat és a piac túlterhelése miatt, a többi évszakban a kínálat csökkenésével szemben, a bizottságok munkásságával sem szűntek meg egészen, a helyzet e tekintetben mégis javult; ez egyébként olyan ügy, melynek tökéletes megoldása csak a termelők részéről, megfelelő nagyobb hitelek igénybevételeivel, a tógazdasági tárolásra alkalmas berendezések létesítése útján lehetséges, s így csak melleleg függ össze ezen előadás tárgykörével.

A termelők által elérhető árak egész sereg tényezőktől függenek, elsősorban a tógazdaság terjedelmétől, annak a hosszabb tárolást szolgáló berendezésekkel való felszerelésétől. Nagyobb gazdaságok mindenkor kb. 10%-kal magasabb árakat érnek el a versengés folytán, mely a nagykereskedők között kiélesedik, mivel ez utóbbiak a minél nagyobb forgalom lebonyolításáért küzdenek. Megfelelően magasabb árakat tudnak elérni természetesen az olyan tógazdaságok is, melyek alkalmas telettelő tavakkal rendelkeznek. A kiskereskedői és a termelői árak közötti különbség — utóbbi loko tógazdaság értve — ugyancsak sok tényezőtől függ, minők pl. a főpiactól való távolság, a közlekedési viszonyok, stb.

Példaképpen szolgálunk az alábbi adatokkal, melyek a varsói piacon a haleladásnál felmerülő közvetítési költségekre vonatkoznak. Az általános „Spannung,” vagyis magyarul árkülönbözet a termelői és a kiskereskedői árak között kilogrammonként 50—80 Gr. között mozog, ami a kilogrammonként 1 zloty 80 Gr. átlag-

árnak 33—44%-át teszi ki. A alábbi kimutatás a közbeeső, közvetítő költségek egyes tételeit tünteti fel.

A) A nagybani eladás költségei:

Szállítás	10 Gr,	a kisker. ár	5.5%-a
Manco	5—10	„	5.5%-a
Nagyk. bruttó nyer	15—18	„	8—10%-a
		(a nagyker. ár	10—12%-a)

A nagyk. eladás összk.: 30—40 Gr, a kisk. ár 19—21%-a

B) A kisk. eladás költségei: „ „ „ 14—23%-a

Összesen: a kiskereskedői ár 33—44%-a
(Folyt. köv.)

Pisztráng a Balatonban.

Írta ifj. Szabados Antal.

A Balaton halvilágáról az első feljegyzés Gros-singertől származik 1794-ből. Azóta sokan foglalkoztak a Balaton halaival (Reisinger 1839, Heckel 1847, Heckel—Kner 1858, Kriesch—Kenessey—Tasner 1868, Károli 1879) és így 1890-ig, Herman első nagy összefoglaló munkájáig 32-re, az utána következő kutatásai (Vutskits 1916-ig, Unger 1925, Hankó 1931) ill. irodalmi összefoglalásai után (Daday 1897, Lukács 1932) 40-re emelkedett a Balatonban eddig talált és feljegyzett halfajok száma. Hogy mindez a 40 faj él-e és megtalálható-e ma is, ezzel itt nem célozom foglalkozni.

A Balatonban eddig megtalált és leírt 40 fajhoz most egy új, eddig fel nem jegyzett halfaj sorolható, és pedig a szivárványos pisztráng. Salmo (Trutta) irideus Gibb., (1937. június 8.).

A Balatonban talált szivárványos pisztráng (Salmo irideus Gibb.) A szerző felvétele.

E hal megtalálásának körülményei a következők: 1937. jún. 7-én délután és este a Biológiai Kutatóintézetben tartózkodók közül többen egy egészen a víz felszínéhez közel a part mentén lomhán mozgó, feketés-szürke halat láttak uszkálni. Másnap két tihanyi kislíu keresett fel, kezükben hozván a szerintük „érdekes” halat. Kérdésemre elmondták, hogy már tegnap estefelé is látták itt a tihanyi kis-öbölben. Azonban nem tudták megfogni, mert üldözésükre csakhamar eltűnt a víz mélyében. Ma délben bekerült a kis mólók mellé, közel a parthoz, ahol sikerült sarokba szorítaniok és merítővel óvatosan kiemelniök a gyengének látszó, szaporán lélegző halat. Ezután mindjárt áthozták kezükben a még mozgó, görcsösen lélegző állatot. Én azonnal átvettem, ninthogy pedig friss vízben nem tért magához, 40%-os formalinban fixáltam. Megjegyzem még, hogy jún. első hetében a napok óta nyugodt Bataon vize hirtelen erősen felmelegedett és 7—8-án a felszínen 25.5°, a fenekén 23° C hőmérsékletű volt.

A hal leírása: Nyúlánk hengeres testű, oldalról kissé összenyomott. Felső állkapcsa a szem hátulsó széléig ér. Szeme nagy, 10 mm átm. Orra tompa, alsó álla

egyenes, mindkét állkapocsban sűrűn álló, finom fogak. Az oldalvonal, a kormány- és a zsír-úszó jól fejlett, többi úszói aránylag rövidek. Az egész test háti, azaz felső fele kékes pala-szürke, oldalai ezüstös halvány rózsaszínűek, hasa ezüstös fehér. Az egész sötétebb háti oldalon a teste végig, valamint a hát-, zsír-, és a fark-úszó is apró, 1—2 mm átmérőjű, udvar nélküli, sötét-szürke, fekete pettyekkel borított. Teste az oldalvonal mentén kétoldalt világosabb, fémesen fénylő, halvány rózsaszínes árnyalatú. A fark hosszúkás, eikeskenyedő, a farkúszó szélesebb a test magasságánál és közepén kissé kivágott. (A sebes pisztrángnak tömzsi, rövid a farka és egyenesen levágott a fark-úszója.)

A hal pontos adatai: D 4/10, A 3/10, P 1/12, V 1/8, C 19, Op kb. 130—135. Teljes hossz 265 mm, testmagasság 50, szélesség 33 mm. Testarány 4, 7. testhossz-fejhossz arány a farkúszóval 4. 8. A cycloid pikkelyek aprók (2.3×1.5 mm), hosszúkásak, két évgyűrűvel. A hal súlya 205 gr. Kora a pikkelyévgyűrűk, a súly és a testhossz alapján két év.

A felsorolt ichthyológiai adatok teljesen megegyeznek a szivárványos pisztrángnak Brehm (1925), Lovassy (1927), Unger (1931) és Neresheimer (1937) által adott pontos leírásaival, annyira, hogy — az egyébként, különösen bizonytalan esetekben igen fontos meghatározóul szolgáló — ekecsont kipreparálásától a hal kémelése céljából eltekintettem. A hal faji jellegei egyébként a mellékelt ábrán is jól láthatók.

Hogy a halnak a Balatonba kerülése körülményeit kiderítsem, vízvizsgálatokat folytattam 1, az irodalomban és 2, a környező vidéken.

1. Ez a hal Észak-amerikai eredetű (Virginia, California, Colorado), melyet a vele rokon sebes pisztrágnál előnyösebb tulajdonságai miatt először 1882-ben hoztak be Európába, Németországba. Sajnos, a három változat: *Salmo gairdneri*, *S. irideus*, és *S. shasta* közül az első kettő, tehát a *S. irideus*, a mi szivárványosunk is vándorló természetű, ha teheti, különösen ivás idején a tengerbe vándorol, tehát a vele való népesítés is kétes sikerre vezethet. (M. Sornay: Bull. franc. de piscicult. 1934.) Nálunk is csakhamar elterjedt, mert jobban alkalmazkodó, nem oly kényes, a pisztrángos vizek lejjebb eső, melegebb szakaszain is, sőt alacsonyabb szintályú patakokban is, 3—21° C-ig (Neresheimer szerint átmenetileg 29.5° C-ot is kibírt!) tenyészthető, gyorsabban nő, jobban hizlalható és tavasszal (febr.-április) ikrázó életmódja és tulajdonsága miatt sok vizünkbe betelepítették. Az Országos Halászati Felügyelőség útján 1916-ban már 35 hegyipatakunkban honosodott meg és magától szaporodott is. (Vutskits 1916. Állatt. Közl. XV.) A háború után megcsönkített hazánkban a lillafüredi Szinva, Garadna, a Sopron melletti Rákos pataokban a sebespisztrágon kívül a szivárványos és a veszprémi apátság tulajdonában levő csopaki pisztrángtelep vizeiben pedig csak szivárványos pisztráng maradt. A hiány pótlására csakhamar megindultak a kutatások alkalmas vizek után és egyben telepítésük is kezdetüket vették. Csonka hazánk területén azonban már csak főként alacsonyabb szintájú, gyébrebb és melegebb vizű patakok maradtak haltenyésztési célokra. Ezek népesítésére pedig főként a szivárványos pisztráng bizonyult alkalmasnak.¹⁾ Így népesítették be vele a Balatonkörnyék néhány patakját

¹⁾ Sajnos, hogy nem történtek telepítési kísérletek ennek közeli rokonával, az igazi Rainbow-trout-al, a teljesen édesvízi pisztráanggal, a *Salmo shasta*-val és különösen ennek alváltozatával a *S. lewisi*-vel. (Lásd M. Sornay: Bull. franc. de piscicult. 1934. I. és Ehrenbaum 1926. Binnenfischerei. Bd. III. 1937.)

is: az 1906 óta fennálló, időközben megszűnt, majd 1931-ben újjáépült Csopak melletti Nostori völgy Léd patakjába és pisztrángtenyésztő tavaiba, az 1935-ben népesített Zala-megyei Világos patakba (Károlyi uradalom), a vas megyei Bozsok-melletti és Kőszeg-melletti patakokba, a veszprémi pénzeskúti vízfolyásba és az 1936-ban tervbevevett, már valószínűleg betelepített zalai Cserta patakba, végül a bakonyi Gerence patakba. Ezenkívül még egy szivárványos pisztráng behelyezéséről tudok: a tihanyi félszigettől dél-nyugatra, a Balaton partján lévő Örvényes falun átfolyó hasonló nevű patakba. H a n k ó prof. hozzám küldött levelében (1937) írja, hogy ő Biológiai Kutatóintézeti igazgatósága idején 1928-ban Obersteiermarkból 10.000 drb. szivárványos ikrát hozatott, azokat átfolyó Balatonvízben kikeltette, felnevelte és közülük kb. 50 drb. cca 20 cm nagyságú példányt az Örvényes pataknak a tó és a malom közötti szakaszára kihelyezett.

2. A környéken történt kutatásaim, személyes érdeklődésem eredménye a következő: az Örvényes pataokban ma szavahihető emberek, falubeli horgászok, vízimolnárok állítása szerint nincs semmiféle pisztráng.²⁾

Az 1935-ben népesített kőszegi, hozsoki patakok és a veszprémi pénzeskúti vizek, az 1936 óta talán már benépesített Cserta, Gerence patakok nem a Balatonba ömlenek. A Lesencetomaj melletti Világos patak a Balatonba ömlik ugyan Szigliget mellett, de Tihanytól lévő nagy távolsága miatt a mi szempontunkból nem jöhet számításba. A veszprémi káptalan tulajdonában lévő Nosztori völgy Léd patakjának 5—12°-os (pH átl. 7.8) forrásainak területén a balatoni torkolattól kb. 5 km-re a már meglévő pisztrángos tógazdaság ma is működik. Itt a már Illésy által is leírt 8 tó közül hatban ma is vegyes (sebes-szivárványos) pisztráng állományt tenyésztenek, a legelső kettőben pedig compót és pontyot. A források mellett egy keltetőház van kétféle (kaliforniai, sandforti) keltetőedénnyel. Müller I. erdő-őről nyert szóbeli adatok alapján évenként kb. 2.000 drb. 50—150 dkg-os pisztráng kerül ősszel lehalászásra. A patak szakaszonként jól elhelyezett drótkerítésekkel, a tavak pedig zsilipekkel vannak elzárva. Az erdő-őr közlése szerint mégis — különösen az ivás idején — igen szöknek a szivárványos pisztrángok a patakba és a Balaton felé. Egyébként a helyszínén hallottam, hogy a pataknak a Balatontól alig 1 km-re lévő részén, a vasúti híd alatt is gyakran fognak horoggal 25—35 dkg-os és nagyobb ú. n. „pettyes, szivárványoldalú“ pisztrángokat.

Megvizsgáltam a Tihanyban fogott pisztráng gyomor-bél-tartalmát is: a gyomor üres, de a belek végig sárgászöld, jól emésztett tartalommal közepesen kitöltöttek. Az utóbélben több élősködő, éspedig narancsvörös *Pomporrhynchus laevis* Müll. volt. Az erősen emésztett béltartalomból mikroszkópos és mikrotechnikai (Schultze festés, pyrogallus-sav kezelés) vizsgálattal erős zsírszemcsézettségen, egy fedeles rovar szárnyarészén és néhány alig felismerhető növénymaradványon kívül határozott szerkezetű alkotórészt nem sikerült felismernem.

Vizsgálataim, valamint e hal megtalálására vonatkozó megjegyzéseim összefoglalása:

1. Az új halfaj kétségkívül a szivárványos pisztráng (*Salmo irideus* Gibb.).

²⁾ Néhány kövi csikon kívül más hal sincs, pedig bőséges, hosszú és hideg vize H a n k ó szerint is alkalmas volna pisztrángosnak.

2. Minden valószínűség szerint a csopaki pisztrángosból származik. Ezt a véleményemet megerősíti az a körülmény, hogy a patak vize elég rövid lefolyás után egyenesen a Balatonba ömlik a Kerekedi öbölben. Így a vándorösztöntől hajtott, szökdöső, a patak legalsó szakaszában is meglévő pisztrángok közül ez a példány akár valamely betegség miatt beállott gyengesége, akár kalandozó, táplálékot kereső természete miatt eljutott egészen a tihanyi Kis-öbölre és itt fulladozó, láthatóan elgyengült állapotban kézrekerült.

3. Leletem alapján nem gondolok arra, hogy már meghonosodott vagy akár csak betelepült új balatoni fajról volna szó, azonban a Balatonban eddig talált és leírt fajok szempontjából egészen új, ezek számát 40-ről 41-re emeli.

Allattani kutatásaim Rovigno környékén.

Rovignoról már *Garády Viktor*, az Adria lelkes magyar kutatója megírta, hogy ez a kis isztriai város a maga környékével minden zoológus részére valóságos paradicsom. *Fiúme* elvesztése után, a szűk országunk határait átlépő állatbúvár számára, a legközelebbi tengeri állomás. A magyar zoológust azonban nemcsak az Adria vonzó hatása, nyüzsgő állatvilága, hanem maga az isztriai karszt is idecsalja. Ez a karsztvidék kopár, fedő mészrétegei aránylag vékonyak, a hegyek alacsonyok, benne tehát barlangok nem képződhettek ki, mint hátrább: a magas karsztok birodalmában. Barlangok helyett az isztriai félszigetet mély völgyek szelik át. Ilyen völgyeletek a keleti parton a *Canale di Arsa*, a nyugatin a *Canale di Leme*. Utóbbi Rovignótól északra fekszik. Tündériesen szép, bájos, hosszú csatorna ez. Déli oldalán sűrű, átjárhatatlan macchiás növényzet borítja. Északi oldala kopasz, szirtes, itt-ott kisebb-nagyobb barlangocskákkal tarkított.

Minthogy ez év tavaszán és őszén faunakutatás céljából mentem le Rovignoba, természetesen, hogy első sorban a természetvizsgáló szemüvegén keresztül szemléltem mindent. A város, az emberi élet, az ódon történelmi levegő, s ezer más érdekes és lebilincselő jelenség ismertetése cikkem kereteit túlhaladja.

Kezdjük a biológiai intézeten. Két igazgatója van: a német *Dr. Steuer Adolf* professzor és az olasz *Dr. Sella Massimo*. *Steuer* professzor asszisztense *Dr. Roch Félix*, *Selláé Dr. Vátova*. Úgyhiszem felesleges azt a kitűnően kedves és szívélyes készséget hangsúlyoznom, mellyel fogadtak. A biológiai intézet valamivel kisebb mint a tihanyi. Helyiségei is szűkebbek, de igen lakályosak, kedvesek és barátságosak. Külön dolgozó szobák állanak a kutatók rendelkezésére, teljes tudományos felszereléssel, minden szobában külön édesvíz- és tengervíz-vezetékekkel, mosdóval, könyvpolccal, kitűnő fiókos asztallal. Az intézet épületét botanikus kert övezi. Udvarán szabad aquariumokkal (a régi fiúmei magyar állomás tartályai!) s egy óriási köralakú nagy szabad cement-medencével. Ez az utóbbi a nagy halak számára készült. Az épületi bejáratától jobbra vannak a belső aquarium helyiségei. Zárt és nyitott medencék, bennük az Adria legkülönbözőbb állataival. A lépcsőház alatt balra a múzeum nyílik. Hatalmas terem ez, az adriai állatfajok kiállítási terme. A könyvtár a kertben külön épület. Eredetileg kis kőkápolna, külső falán még most is ott van egy csinos Mária-szobor, belül példás rend, tisztaság és a belépőt a templomi áhítat mellett a tudományos áhítat hangulata is meglepi.

Az intézet előtti kertrészletben két óriási régi római köemlék teszi érdekessé és különlegessé a csodás környezetet. Az intézet előtt a parton csónakok és hajók számára kikötő van. Sirokkó idején használhatatlan, mert az óriási hullámok teljesen átcsapnak rajta, s a parti köveken szétloccsant vízhegyek a kocsiutat is messze benedvesítik.

Az intézet előtt a láthatár szabad. Nyílt tenger hátán nyugszik meg a pesti zsvajban összerázott lélek. Ha erre alkalmas időjárás van, s a levegő páramentes, az intézeti kikötővel éppen szemközt: a félsziget partszegélye és a szemben fekvő *Figarole gr.* sziget közötti részen, a tenger láthatára felett, csodálatosan szép látvány gyanánt az Alpések látszanak. Gyönyörű fehér koronájuk úgy emelkedik ki az Adria kék vizéből, mintha az ősz öreg *Poseidon* bújna elő hófehér hajzátával a habokból.

A Rovignoba érkező természetvizsgálót azonnal a partok előtti szigetvilág ejti izgalomba. Míg maga a félsziget karsztja hol itt, hol ott hasonlít csonka hazánk egy-két karsztosodási tüneményéhez (*Zirc, Bakony, Nagy-harsány stb...*) addig a rovignoi szigetvilág már valóban egészen más képet, más tájat nyújt. Leszámítva a nemrégien leégett *Figarole* szigetet, továbbá a *Bagnole*, s még egy pár kisebb szigetet, a többi valóban csodálatosan szép. Óriási parkok, fenyők, babérfák, cyprusok valóságos tündéerkertet varázsolnak ezekre a szigetekre (*S. Andrea, S. Caterina, S. Giovanni stb...*). A kisebb szigetek ezzel szemben a kopár karsztjellegét viselik magukon. Az egyik közülük a *Bagnole*. Ez magában véve egy külön természeti érdekesség. Északi bórás oldala erősen erodálva van. Kopasz sziklák alkotják a felületét. A déli oldala viszont le van perzselve, itt sincs rajta növényzet. A nyugati oldalon már a növényzet inkább lehúzódik. Keleti oldalán, vékony sávban, fenyők ülnek. A sziget csúcsán kicsinyek, alig 2—3 m. magasak, lennebb a partfelé növekednek úgy, hogy itt lent már 5—6 m. magasak is előfordulnak. Az egész sziget felületét különben sűrű macchiás növényzet borítja. Csaknem járhatatlan. Hemzseg rajta a sok csiga és gyík. Déli oldalában óriási barlang tátong.

A tengerpart mindenütt mészkő, melyet a tenger vize tetemesen old, mar, roncsol. A fúrókagylók (*Lithodormusok*) titáni munkát végeznek, a parti kőzet úgy „összeragyásodik” tőlük, mint a himlőtől az ember orcája. A dagály-apály zónában ezekre a likacsos mészkövekre százezrével telepednek meg a tengeri makkocskák (*Chthamalusok*), a partú mészközugokban pedig

gyakran látni a szép vörös *Loaktiniát*. (*Actinia equina*.) Sok helyen spongyák roncsolják a mészkő felületét.

A tenger-fenek túlnyomórészt homokos-iszap. Csendes időben 3—4 méternyire is le lehet látni, s meg lehet állapítani, hogy főleg *Holothuriák* és a nagy *Sphærechinus granularis*ok uralják a tengeralatti világot. A Leme csatorna feneké már tiszta iszap. Sűrű sárgás iszap ez, melyben az *Ova canalifera*-k uralkodnak.

Adriai kutatóutam célja elsősorban gyűjtés volt. Gyűjteni a Magyar Nemzeti Múzeum Állattára részére. Legfőképpen alsóbbrendű tengeri állatokat. Összesen 3264 állatot hoztam haza. A zoológiai eredményekről még nem nyilatkozhatom, hiszen az anyag feldolgozása évekre terjed. Most csak általános képet kívántam adni. Csábítani, csalogatni a magyarokat Rovignoba, hol olyan szívesen látnak és fogadnak bennünket. Segítenek, támogatnak, tanácsokkal látnak el, magyaráznak és hívnak, hívnak mindig csak hívnak...

Maga a karsztkutatás nem nyújtja azt, amit tőle a magyar viszonyokhoz szokott természetvizsgáló előre képzel. Hiszen a karsztfaua szegény. Újdonság, érdekesség azonban még mindig bőven akad. A magyar faunával foglalkozó szakemberek részére okvetlenül fontos, hogy bizonyos vonatkozásokban összefüggéseket, összehasonlításokat tehessenek. Már csak az az egy körülmény hogy hazánk a nagy mediterrán állatrégió határán fekszik, föltétlenül megkívánja, hogy az Adriát, a Balkánt, jobban megismerjük. Nem egy pók- és atka-érdekesség és újdonság mellett megfogtam a *Bacillus Rossii* nevű botsáskát is, a tengerből pedig a *Drymonema dalmatina* nevű meduzát és az Adriára új *Acarta spangitest*. Ezt az utóbbit sok példányban fogtam. Mivel a rovignoi intézetnek még nem volt eddig megbízható és komoly adata isztriai elterjedésére vonatkozólag, egyet lefoglalt zsákmányunkból, a többit pedig hazahoztam a Múzeum számára. Nemcsak, hogy ennek az állatnak megfogása komoly, értékes és új adatot szolgáltatott Rovigno faunájának gyarapításához, hanem maga az elfogás is a legszebb élmények egyike volt. A Leme csatornában kutattunk az intézet nagy motorosával. A motor elromlott. Esteledett. Az olasz gépészek dühükben dalolva (nem káromkodva!) igazgatták a motort, de hiába... A szürkülő estben, a csendes Leme csatorna zöldeskék vizében, a parthoz közel, ott úszkáltak ezek a csodálatosan szép, rózsaszínű korongos medúzák. Mintha fátyolos vízi tündérek lettek volna! Kinyújtott karunkban tartott 6—8 literes dunsztos üvegeinkkel üldözöbe vettük őket. Örvényt kavartunk köréjük és... a kis tündérek foglyul estek. Könnyed táncoló-lebegő mozgásuk az intézetben ért véget, mikor *Roch dr.* bemutatatta nekünk rögzítésük módját. Belecseppent a gyilkos formol a vízbe, s a lüktető korongban elállt a lehelletszerű élet; mintha maga a lélek fagyott volna bele ezekbe a szép lényekbe, úgy meredtek meg örök nyugalomra.

A Rovignoba érkező és a környéken kutató közép-európai bűvárt nem csak újdonságok, nemcsak eddig még nem látott érdekességek fogadják, hanem érik lehangelő meglepetések is. Ilyen a karszt sívárságával járó faunaszegénység. Egyetlen vakondtúrás, egyetlen egér- vagy ürgelyuk sincs; a kisemlősöknek bámulatos hiánya tapasztalható. Ezzel összefügg a nagy ragadozó madarak gyér volta is. Kevés a szárazföldi mocsár, kevés az *Amphibia*. És ami a legfeltűnőbb volt számunkra: amíg idehaza a rovarhálóból alig győzzük kiszedni a csak pár percig is folytatott hálózás eredményét, addig Rovigno környékén napokig hálózhat a rovarász,

míg szippantójával egy-két áldozatot fel tud szippantani. A csodálatos babérfákon, macchián, cserjéken semmi, de semmi. Miért? Azért, mert a tavasz és az ősz ezen a vidékeken már igen rövid. A nyár hosszú és perzselő, a tél meg ott is: tél! Nincs ideje, nincs alkalma a növényzetlakó rovarvilágnak úgy kifejlődni, mint nálunk.

A tenger az élet bölcsője annál jobban kárpótol mindenért. Itt van a mi közelünkben a jó öreg Adria. Ne hagyjuk el őt, ha politikailag, azt hiszem örökre, el is temették belé minden magyar sóvárgásunkat és törekvésünket. Menjünk le minél számosabban, minél sűrűbben a partjára, hadd hallgassuk többen egyszerre a „tenger mormolását,” s a „futó szél zúgását.” Mert tudományos és kulturális szempontból nekünk is van és nekünk is kell, hogy legyen még szavunk és tettünk odalent, hiszen minden magyar zoológus eszménye a kárpáti medence rendszerének állattani feldolgozása. Ezt pedig nem tehetjük meg másképpen csak úgy, ha hazánk mai határait átlépve, főleg délre irányítjuk kutatásaink sorát. Magyarországot mediterrán határvidék! A keleti faunáról pedig kiderült már, hogy a keleti faunarokonság nem genetikus, csupán konvergens jelenség.

Kolosváry Gábor.

TÁRSULATOK — EGYESÜLETEK.

Az osztrák és német ponty kontingens felosztása 1937 38 évben az Országos Halászati Egyesület által kiküldött bizottság javaslata alapján történt, amelyet, mint az egyesület választmányához intézett beadványt, — az alábbiakban ismertetünk:

Az Országos Halászati Egyesület tekintetes Választmányának,

Budapest.

Az osztrák és német ponty kontingens felosztásával szemben felmerült panaszok és kifogások az Országos Halászati Egyesület választmányát 1937 február 16-án tartott ülésén arra az elhatározásra juttatták, hogy ebben az ügyben az alulírott bizottságot egy újabb felosztási alap kimunkálására kérik fel.

1936 december 31-éig ugyanis a Németországba irányuló export elosztása oly alapon történt, hogy mindazok a termelők és vállalatok részesültek a Németország által megállapított kontingensben, melyek az 1932 33 esztendő megelőzőleg, még a szabad forgalom idején, Németországba szállítottak. Az elosztás ugyanolyan arányban történt, mint amilyen arányban akkor ezek a cégek az exportban résztvettek.

1936-ban a gazdáknak egy csoportja úgy látta, hogy az eddig gyakorolt elosztási mód rájuk nézve sérelmes és ezért beadvánnyal fordultak a M. kir. Külkereskedelmi Hivatalhoz, hogy a felosztás módját változtassa meg, még pedig oly módon, hogy az eddigi gyakorlat helyett a gazdák tógazdaság területe és az általuk termelt hal mennyisége szerint részesüljenek a kontingensben és a cél biztosítása érdekében megfelelő mennyiségű exportbolettát kapjon, melyet a gazda azután szabadon értékesíthetett.

Az elmúlt saison második felében lépett életbe a M. kir. Külkereskedelmi Hivatalnak ez az újabb felosztási rendelkezése, mely kétségtelenül akkoriban előnyt biztosított a gazdák részére, mert a gazdák legnagyobb része akkor már eladta termékét és így módjában volt a bolettát még külön értékesíteni. Hátrányt jelentett azonban ez a felosztási mód bizonyos mértékben már tavaly is a kis termelőkre, mert hiszen gyakorlatilag keresztülvihetetlen lett volna, hogy a németek által különben is havonként megállapított kontingens, mely egyes hónapokban alig egy vagon tett ki, 150 részre szétosztassák. Éppen ezért a M. kir. Külkereskedelmi Hivatal tavaly is már csak az 50 holdnál nagyobb gazdákat vette tekintetbe.

Ami előnye volt a tavaly életbeléptetett felosztási módnak, az az idén esetleg hátrányára változik. Az idén nagy termékkel lehet számolni. Az össztermésnek azonban csak 10%-a kerül Németországba exportra. A termék zömét belföldön kell a magyar kereskedőnek értékesíteni. Magától értetődő, hogy az a magyar kereskedő, akire az a feladat hárul csak attól fogja a hazai piac részére haltermését megvenni, aki termékével együtt átengedi exportrészesedését is.

Ilyen körülmények között a boletta felhasználása kimutatható értéket nem jelent a gazdákra nézve, ellenben bizonyos, hogy

a kistermelők jutnak hátrányos helyzetbe, a nagytermelővel szemben, mert töredékrészesedésük jelentéktelen volta, vagy ilyenek teljes hiánya dcklassifikálná halaik értékét a nagyobb termelőkkel szemben.

A bizottság az alább következő javaslatának megvalósulása esetén egy tekintélyes pontymennyiségre jelentkezne kereslet, mely szilárdítónak hatna az egész szabad halkészletre is. Ugyanis amíg a multban német export céljára a német kontingens 70, sőt 80%-a is a Halbizományi és Halértékesítő r. t. érdekeltségéhez tartozó tógazdaságokból került exportra és így mindössze csak cca 1.000 q volt az a mennyiség, mely ezen érdekeltségen kívül eső termelőktől ment ki Németországba, addig a jelen javaslat elfogadása esetén német viszonylatban cca 2.100 q iránt jelentkezik kereslet. Ugyanez a keresleti arány érvényesülne az osztrák exportra is.

A bizottság véleménye szerint jelen javaslat egyformán előnyös a kis- és nagytermelőre és a magyar kereskedelmet szabad forgalmában nem gátolja és feladatának teljesítését meg nem nehezíti.

Tisztelettel bátorkodunk tehát javaslatunkat a következőkben ismertetni: A magyar termelők a német és osztrák pontykontingenseket teljes egészében átengedik a magyar kereskedelemnek, mégpedig a következő arányban elosztva:

A Halbizományi és Halértékesítő r. t.-nak 74 %, a Zimmer Ferenc Halkereskedelmi r. t.-nak 22 %, a Pironcsák cégnek 4 %.

A kereskedelem a pontykontingens átengedése fejében a következő kötelezettségeket vállalja:

1.) Az osztrák kontingensből 2.500 q pontyot kiszállít Ausztriába, mely mennyiségből legalább 2.000 q december végéig szállítandó ki, a hátralékos 500 q pedig az 1938-as év húsvétféig bezárólag. A kereskedelem az osztrák érdekeltekkel folytatandó tárgyalások alkalmával teljes igyekeztével oda fog hatni, hogy a bécsi piac szabályozása tekintetében létrejött megállapodás legalább a fenti mennyiség kiszállítását lehetővé tegye.

Amennyiben a megállapodás ellenére a kiszállítását valamelyik kereskedő elmulasztaná, úgy a rájuk egyenként eső részből ki nem használt mennyiség minden kg-ja után külön-külön P 0.12 kötbért fizet egy magyar pontypropaganda alap javára.

Abban az esetben, ha a bécsi Fischhandels A. G. nem tudná eddigi 65 %-os quotáját osztrák részről felelmetni, úgy a Halbizományi és Halértékesítő r. t. is csak 65 % kihasználására kötelezhető, mert a Fischhandels A. G.-val szemben fennálló szerződéses viszonya más oldali értékesítést nem enged meg. Ez esetben a magyar kereskedelem a 9 %-os különbözet felett egyetértésben fog határozni.

2.) A magyar kereskedelem vállalja és garantálja a német beviteli pontykontingens teljes kiszállítását. Az a kereskedő, aki a reá eső német pontykontingent nem használná ki, a kihasználatlanul hagyott mennyiség minden kg-ja után P 0.16 kötbért tartozik fizetni a fentjelzett propaganda alap javára,

3.) Az 1. és 2. pontokban kikötött kötbér csak azokban az esetekben fizetendő, amikor a kereskedő hibájából, vagy mulasztásából nem használtatott ki osztrák vagy német relációban a kontingens. A tekintetben, vajjon terheli-e a kereskedőt ilyen mulasztás, a Budapesti Kereskedelmi és Iparkamara választott bírósága kizárólagos illetékességgel dönt.

4.) A magyar kereskedelem az Ausztriába és Németországba exportálandó pontymennyiségeket attól a termelőtől szerzi meg, ahol belátása szerint e célra a legmegfelelőbb és legalkalmasabb pontyot találja és ott fedezi magát, ahol azt a legjobbnak látja. Ez alól a rendelkezés alól kivételt képeznek a 8. (és 9.) pontban foglalt megszorítások.

5.) A magyar kereskedelem úgy a német, mint az osztrák piacra exportált mennyiségek után megtéríti az eladó termelőnek az egyes vagonok ellenértéke fejében azt a teljes árat, amelyet külföldi vevője neki a vagon ellenértéke fejében átutalt, de levonhatja ebből az azzal kapcsolatos tényleges kiadásokat és ezenfelül regie, kockázat, delcredere és haszon címén kg-onként P 0.22 azaz Huszonkettő fillért. Ilyenformán tehát a termelőt illeti meg az exportból kifolyólag esetleg kártérítésre kerülő mindennemű prémium és valutafelár is.

Amennyiben azonban a kiszállított hal elért egységára a 22 fillér levonása után a 6. és 7. pontokban limitált árakat 25 fillérrel meghaladja, úgy az ezen túl elért plusz 20 %-a a kereskedőt illeti meg.

Fenti rendelkezés nem zárja ki azt, hogy a magyar kereskedelem ne vásárolhasson a termelőtől tetszés szerinti mennyiségű halat oly fix áron, mely árban már bentfoglaltatik az exportnál elérendő bármily vonatkozású haszon.

6.) A magyar kereskedelem a kapott kontingens százaléka erejéig külön-külön garantálja, hogy az általa osztrák exportra kerülő pontytételek után az exportált ponty termelője ab feladó állomás legalább az alábbi árakat kapja meg:

100—150 dkg-ig terjedő nagyságnál	P 0.60
150—200 " "	" 0.65
200—250 " "	" 0.70
250 deka felett " "	" 0.75

7.) A Németországba exportált pontyok után a magyar kereskedelem ugyancsak külön-külön a saját kontingens százaléka erejéig az alábbi minimális árakat garantálja a magyar termelőnek.

75—125 dekáig	P 0.70
125—200 " "	" 0.75
200—250 " "	" 0.80

Fenti 6. (és 7.) pontban szereplő minimális árak még abban az esetben is megtérítendőek a termelőnek, ha a szállítmány részben vagy egészben eldöglene, vagy a szállítmány oly hátrányosan értékesülne, hogy a kereskedő regie-je, kockázata, delcredere-je és haszna fedezetére biztosított 22 fillért teljesen felemésztene. A kereskedelem garanciája ezen a 22 filléren túl azonban csak ama veszteségeért terjed, amelyek kihitelezéséből, vagy szállítási kockázatból és elhullásból erednek.

8.) A Halbizományi és Halértékesítő r. t., illetve a Magyar Tógazdaságok r. t. kötelezi magát, hogy a reá eső 74%-os osztrák és német kontingensből 40—40%,0-ot, vagyis az egész osztrák és német kontingensből legalább 30—30%,0-ot oly magyar termelőktől vásárol, akiknek tógazdasága nem tartozik az ő gestiója alá.

9.) A Zimmer Ferenc és Pironcsák Antal cégek hasonlóképpen kötelezik magukat, hogy a rájuk eső 22, illetve 4%-ot sem a Magyar Tógazdaságok r. t.-tól, sem a Halbizományi és Halértékesítő r. t.-tól export céljára nem vásárolják. A Zimmer cég pedig kötelezi magát, hogy a kezelésében levő boldogasszonyi tógazdaságból reá eső 22%-os quotájából összesen legfeljebb 200 q-t exportál.

10.) A kereskedelem a saison befejeztével igazolni tartozik, hogy a neki juttatott kontingens százalékot tényleg maradék nélkül kihasználta és a vele összeköttetésben álló termelőknek, akiknek a halat exportálta, legalább a garantált árat térítette, illetve a jelen javaslat értelmében kötött megállapodásokat betartotta.

11.) A kereskedelem tartozik az exportált tételek átutalt ellenértékét 3 napon belül elszámolni, illetve kifizetni. Az elszámolásban hitelt érdemlő bizonylatokkal tartozik igazolni a szállítást terhelő effektív költségeket, úgy mint fuvart, vámot, üzemenköltséget, kísérő napidíját és élelmezését, stb. Természetesen kivételt képeznek azok az esetek, amelyeknél a termelő és kereskedő közötti átalányáron jött létre a megállapodás.

12.) Jelen javaslat kiterjed a német viszonylatban esetleg elnyerhető pótkontingensre és általában úgy a Németországba, mint Ausztriába tényleg exportra kerülő teljes mennyiségű élő-pontyra, tekintet nélkül arra, hogy az exportált mennyiség a kiállításban levő kontingens mennyiségeket túlhaladta-e vagy sem.

Budapest, 1937. július hó 28.

Zimmer Ferenc s. k., dr. Paluzsa László s. k., Corchus Zoltán s. k.

A fenti javaslatot a m. kir. földművelésügyi minisztérium az alábbi módosításokkal hagyta jóvá:

a) Az 1. pontban vállalt kötelezettségek mellett az egész osztrák kontingensnek, tehát 3.300 mázsa halnak kiszállítására tartozik a kereskedelem garanciát vállalni, a kiszállítással kapcsolatban netán bekövetkezhető gazdasági lehetetlenülés esetétől eltekintve.

b) A megállapodás 5. illetve 11. pontjában a haltermelő gazdának fizetendő ár megállapításánál a levonásba hozható tényleges kiadások a Külkereskedelmi Hivatal útján a tógazdaságok, a kereskedelem és az Országos Halászati Egyesület közbejöttével tételenként részletezve, összegszerűen megállapítandók.

c) Végül a minisztérium felhívta az országos halászati egyesületet, hogy a belső halpiac jövőbeni rendezése tekintetében a Külkereskedelmi Hivatal, továbbá az összes érdekelt bevonásával dolgozzon ki és terjesszen elő megfelelő tervezetet.

Az ezt követő bécsi tárgyalások után kiderült, hogy az osztrák piac a megállapított 1.90 Schillinges áron 2.000 mázsnál többet nem tud újévig felvenni, ezért a kereskedelem sem garálhatta ennél többnek kivétel s idevonatkozólag a választott bíróság összehívását kérte, hogy a miniszteri rendeletnek megfelelően a gazdasági lehetetlenülés megállapítása folytán mentesüljön a fenti mennyiség kivételére vonatkozó kötelezettségének teljesítése alul.

A levonásba hozható tényleges kiadások megállapítása végett a m. kir. külkereskedelmi hivatal f. év október 1-én tartott az érdekelt bevonásával értekezletet. Az exportőrök bemutatták úgy a német határig (Bodenbach) mint Wienig felmerülő költségeket. A bizottság e kalkulációk tételeit egyenként átvizsgálva a következő összeget fogadta el költségmaximumként egy vagon szállításhoz:

A) *Német viszonylatban.* (6000 kg.-os rakodás)

I. *Okmányokkal igazolható kiadások* úgymint, az üres kocsi fuvardija a rakodó tógazdaságig, vízvétel, a rakott kocsi fuvardija a német határig, vámszemle, vámkezelési költségek és üres kocsi fuvardija Kelenföldig tételenként, összegezve . 1144.— P

II. Üzleti könyvekkel igazolható kiadások, úgymint átvévo és gépész költsége, valamint üzemanyag . . . 359.— P
 Ennek alapján a kalkuláció a következőképpen alakulna:
 Eladási ár 6000 kg. után 0.90 RM/kg . . . 5400 RM
 Átszámítva 136 árfolyamon felárral együtt . . . 8640 P
 Levonva az I. és II. alatti költségeket . . . 1503 „

Marad 7137 P
 vagyis kilogrammonként . . . 1.19 P
 Ebből levonandó az 5. pont szerint kereskedői regie stb. címén . . . 0.22 „
 Termelőnek fizethető ár . . . 0.97 Pengő kg-ként.

B) *Osztrák viszonylatban* (5800 kg-os szállítás 200 kg mankó)
 I. Okmányokkal igazolható pengő kiadások úgymint üres kocsi fuvardíja Kelenföldről a tógazdaságba, rakott kocsi vámkézelése, rakott kocsi fuvardíja Ágfalváig és a visszatérő üres kocsi fuvardíja . . . 507 P

II. Üzleti könyvekkel igazolható pengő kiadások, átvévo gépész költségei, üzemanyag . . . 198 „

III. Okmányokkal igazolható Schilling kiadások, mint osztrák fuvardíj, vám és Umsatzsteuer . . . 3080 Sch.

IV. Üzleti könyvekkel igazolható Schilling kiadások, bizományi jutalék, Überpreis, vagon kirakási költség, beszállítás stb. . . 2.108 Sch.

Ennek alapján a kalkuláció egy 60 mázsás szállítmánynál 200 kg. elhullás és mankó leszámításával a következő:
 5800 kg. hal à 1.90 Sch. . . 11020 Sch.
 Levonva a III. és IV. alatti költségeket . . . 5.188 „

Marad 5.832 Sch.
 Átszámítva pengőre . . . 5.13216 P.
 Levonva a pengő költségeket I. és II. szerint . . . 705 „

Marad 4.42716 P.
 Vámtérítés (6000×21.6 f.) . . . 1.296 „

Összesen . . . 5.72316 P.
 vagyis kg-ként 95 fillér, amelyből levonva a kereskedői regie stb.-re megállapított 22 fillért, a termelőnek fizethető ár 73 fillér kg-ként.

A miniszteri rendelet alapján a belső piac jövőbeni rendezésének kérdését az Országos Halászati Egyesület legközelebbi választmányi ülésén fogja tárgyalni.

I. **Az újra megalakult Sebeskörös Halászati Társulat** f. évi október hó 14-én tartotta meg évi rendes közgyűlését Komádiban, melyen dr. Berthóty Károly kormányfőtanácsos elnököl.

A közgyűlésen a halászati jogtulajdonosok szép számmal vettek részt és élénk figyelemmel kísérték az elnöki és igazgatói bejelentéseket. Ezek szerint: a társulati alapszabály és üzemtervi miniszterj jóváhagyása megtörtént, miáltal a társulat működése kezdetét vette. Öszintén kívánjuk ez alkalomból, hogy a társulat agilis vezetőségének fáradozása a köz érdekében üdvös és közhasznú legyen!

A társulatot munkájában azonban az Országos Halászati Felügyelőség is támogatja, amennyiben a társulati vizek benépesítésére pontyivadék és süllőfészkek adományozását helyezte kilátásba. Az igazgatói jelentés beszámolt arról is, hogy Körösladány község közelében egy átvágás által keletkezett holtágban 5 kat. holdas halívó és ivadéknevelő telepet létesített a társulat, amennyiben a holtágat az élő Körössel egy barátságos segélyével kötötte össze. A holtág vize így részben lecsapolható és feltölthető, miáltal abban a halgazdálkodás bizonyos neme végezhető. Ezenkívül a terveknek egész sora érlelődik, amelyek ha valóra válnak, remélni lehet, hogy a Sebeskörös halállománya ismét feljavul. A társulat 1938. évi előirányzata 1120 P bevétel és ugyanannyi kiadásról szól, mely összeg teljességében a halállomány növelésére fordítható. Tekintettel a Sebeskörös holtágak nélküli medrére, jó szolgálatot tennének a mederben ivó márnák; ezek beszerzése azonban — mivel tógazdaságban nem tenyésztendő — nagy nehézségekbe ütközik.

Az Alsó Rába Halászati Társulat ez évi rendes közgyűlését f. évi október hó-18-án Szanyban tartotta meg. A közgyűlésen Fekete Kálmán elnököl, ki a szőnyegre kerülő kérdéseket nagy egyszerűséggel tárgyalta. A társulat vizeit a pontyon kívül a süllő is igen kedveli. A megtermékenyített süllőfészkek igen jól kelnek. Fontos teendője lett a társulatnak, hogy a halállomány további emelése érdekében halívó és ivadéknevelő telepeket létesítsen.

Az üzemszakaszok halászati bérlete jövő év tavaszán jár le, amikor újabb értékesítés alá fognak kerülni!

A Dunaföldvár-bátai Halászati Társulat f. évi október hó 25-én megtartott rendkívüli közgyűlése tulajdonképpen utolsó aktuosa volt a haszonbérlet által megindított bérleszállítási kérdés letárgyalásához szükséges közgyűlési sorozatnak. A haszonbérlet ugyan arra való hivatkozással, hogy a bajai halpiac árai nem követik a budapesti vásárcsarnokban kialakuló halárakat, mely szerint pedig fizetniük kell, — előbb több, majd egyöntetűen 10% haszonbérleszállítást kértek a bérlet hátralevő tartamára. A

f. évi augusztus hó 23-án megtartott közgyűlés a haszonbérlet leszállításáról elvi okokból nem kívánt tárgyalni; mert miután a bér a bérlet érdekeit is kielégítő halvalutában volt megadva, — a bérleengedés a szerződések komolyságát veszélyeztetné. Mégis, hogy módot nyujtson a haszonbérletnek a terhes szerződésektől való szabadulásra, próbaárverést volt hajlandó elrendelni akkor, ha a jogtulajdonosok jogot nyerne arra, hogy próbaárverés eredményét elfogadják, vagy elutasíthassák. Ha a próbaárverés eredményét elfogadják, a jelenlegi szerződés 1937. december 31-ével hatályát veszti, ellenkező esetben minden marad a régiben. A haszonbérletnek fentiekben foglalt megoldáshoz írásban kell előre hozzájárulniok.

A halászbérlet fenti megoldást nem fogadták el és kérésüket visszavonták — a IV. üzemszakasz bérletjének kivételével, ki a kötelezvényt aláírta. A szakaszra a szóbeli árverés f. évi október 25-ére volt kitűzve, de senkisémet jelentkezett. Írásbeli ajánlatot csak a régi bérlet adott be, ki a réginel olcsóbb ajánlatot nyujtott be. A közgyűlés ezen ajánlatot nem fogadhatta el és engedni hajlandó nem volt.

Hogy bérlet a terhesnek érzett szerződéstől mégis szabadulhasson, a közgyűlés kimondotta, hogy a szerződés 1938. évi december hó 31-én hatályát veszíti, ha a közgyűléstől számított 15 napon belül a szerződést felmondja.

Az eredményről még nem értesültünk.

UJDONSÁGOK—VEGYESEK.

Ponty-propaganda-alap a halkereskedők kezdeményezésére. A magyar halkereskedők évek óta tapasztalván a pontykitétel nehézségeit és annak állandó *csökkenését* és okulva a külföldi ponty érdekeltségek által megszervezett ponty-propaganda-tevékenység sikerein, nagyon üdvös megegyezést kötöttek egymással, a *belföldi fogyasztás emelése érdekében* és így a belföldi ponty árcsökkenésének megakadályozására, ami elsősorban a *tógazdákknak legfőbb érdeke.*

Kötelező erejű megállapodásuk értelmében, melyet f. é. október hó 22-étől, 1938. évi szeptember hó 30-ig tartó érvénnyel kötöttek, elhatározták, hogy az élő pontyvásárlások alkalmával kikötik, hogy a termelő az Országos Halászati Egyesület keretében létesítendő propaganda-alap javára a budapesti és bécsi piacon értékesítendő hala után kilogrammonként 0.5 fillért, a Németországba szállított hala után pedig kilogrammonként 1 fillért fizet. A megállapodott kereskedők arra is kötelezték magukat, hogy *ugyanakkora összegekkel* a sajátjukból is támogatják a létesítendő propaganda-alapot, s úgy a termelőktől beszédett, mint az általuk külön is fizetett összegekről havonként elszámolnak az Országos Halászati Egyesület propaganda-alapjával.

Egyszerűség okából a megállapodás úgy történt, hogy a kereskedők hozzájárulását átlagsúly szerint róják le és pedig a 10 tonnás kocsiánál 25 pengőt, a 15 tonnás kocsiánál pedig 30 pengőt fizetnek vagononként. A termelők a számla után fizetnek, s a termelők hozzájárulását a *kereskedők garantálják.* E megállapodás mindenesetre annak köszönhető, hogy a magyar halpropagandának eddig is szép sikeren felbuzdultak az érdekeltek és hogy levonták annak a külföldi tapasztalatnak tanulságát, mely szerint fokozottabb siker csak fokozottabb propagandától várható.
 dr. U. E.

KÉRDÉSEK—FELELETEK.

Kérdés:

Tógazdaságomban nyár közepe óta észlelem, hogy pontyaim egy része, melyeket piacra szállítottam, a vásárló közönség részéről kifogás alá esik, arról panaszkodnak, hogy keserű és ehetetlen. Ugyanakkor azonban mások dicsérik pontyaimat, melyek íze szerintük rendkívül kellemes, nem kövér a húruk, s teljesen kifogástalan. Halaimat tisztán csillagfűrttel ettetem ez idén is, épp úgy, mint az elmúlt években, mikor ilyen kifogások soha elő nem fordultak. Kérem szíves válaszát, mi lehet e baj oka. mert a baj kétségtelenül megvan, magam is tapasztaltam, de nem minden egyes pontynak keserű az íze, csak némelyiké, főleg a halászlé ilyen, de az sem mindig, a sült hús pedig sohasem volt keserű, csak a nyárson sültté egy alkalommal, melyet frissen vágott fűzfanyáron süttötünk a szabadban.
 J. Á. B.

Felelet:

A csillagfűrttel etetett pontyok húsa semmi esetre sem veszi fel e takarmány keserű ízét. A csillagfűrt a legjobb ponty-takarmány, a vele etetett halak húsa kifogástalan. Van azonban tapasztalatunk arra, hogy igen ritkán ugyan, de mégis meg-esik, hogy a csillagfűrttel erősen takarmányozott pontyokból fő-zött halászlé keserű ízű lesz, de csak akkor, ha ikrás pontyból készült, s az ikra is benne főtt. Tulajdonképpen csak az ikra keserű, mely azután az egészét elronthatja. Hogy éppen az ikra veszi fel a csillagfűrt keserű ízét, ennek magyarázata talán az,

hogy a fehéranyagokat a hal főképpen a fehérjében dús ikra képzésére használja fel, s ide rakódik le a csillagfűrt keserű anyaga, is. Érdekes, hogy a tejes ponty teje viszont sohasem lesz keserű a csillagfűrtől. A hús pedig mindkét nemű halnál kiváló jó ízű. A baj tudunkkal Németországban nem ismeretes, aminek viszont az lehet a magyarázata, hogy ott az ikrafeljődés lassúbb, s háromnyaras pontynál még alig van. Ez a baj egyébként nálunk is nagyon ritkán fordulhat elő, mert eddig a jelenlegi észleletet bele nem számítva, mindössze két esetről van tudomásunk. A csillagfűrt minőségében is van különbség, ami a keserű anyag mennyiségét illeti, ez erősen ingadozó, s szerepe lehet annak is, hogy mennyi a tóban a természetes táplálék.

A nyárson sült hal húsának keserűségét bizonyára a friss fűzfanyárs okozta. A kérdésre alkalomadtán majd még visszatérünk, addig tessék a fentieket ellenőrizni. *Dr. U. E.*

Külföldi lapszemle.

F. Grabmüller: Az osztrák halászati tilalmi rendszabályok túlhaladott álláspontja. Németországból indul ki az új nézet, amely a kíméleti idő eltörlését követeli és helyette erős ivadék kihelyezést sürget. Az alap gondolata minden halat kifogni, amely jó növekedési idején már túl van és jól értékesíthető. A halaknál a mesterséges ivadéknevelés az utódok nagy számára való tekintettel kevés tenyészanyaggal lehetséges, nem úgy mint az állattenyésztés egyéb ágánál. (Die Deutsche Fischwirtschaft.)

Árjegyzés. A Halbizományi és Halértékesítő rt. és a Zimmer Ferenc halkereskedelmi rt.-től nyert értesítés szerint **október** hó folyamán a nagybani halárak kilogrammonként a következők voltak:

Édesvizi élőponty...	{ nagy 1:30—1:50 P
	{ közép 1:05—1:25 "
	{ kicsi 0:95—1:10 "
Édesvizi jegeltponty { 0:70—1:00 "
Balatonai fogassüllő {	I. oszt. 6:00 "
	II. " 4:00 "
	III. " 2:80 "
	IV. " 2:50 "
Dunai süllő {	I. oszt. 4:50—6:00 "
	II. " 2:80—4:00 "
	III. " 2:00—3:00 "
	IV. " 1:80—2:80 "
Harcsa nagy	3:00—3:60 "
Harcsa kicsi	2:40—2:80 "
Csuka	0:60—2:00 "
Compó	1:00 "
Márna	0:80—1:10 "
Kecsege	1:60—3:50 "
Kárász	1:00 "
Ön
Fehér hal
Balatonai keszeg	0:40 "

A lap kiadásáért felelős: **Dr Unger Emil.**

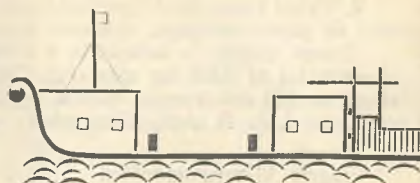
MAGYAR TÓGAZDASÁGOK RT.

Több mint 6000 kat. hold terjedelmű tógazdaságaiból szállít tenyésztésre nemestörzsű egy- és kétnyaras pontyot, pontyanyákat, harcsa-, fogassüllő-ikrát a következő helyekről: Balatonföldvár, Bia, Bicske, Gelej, Hortobágy, Iszkaszentgyörgy, Mike, Nagyláng, Örspusztá, Pellérd, Sárd, Sáregres, Sárszentmiklós, Somogy-szentmiklós, Szabadbattyán, Tápószecső, Tüsképusztáról és Varáslóról. —

TELEFON: **BUDAPEST, V., JÓZSEF TÉR 8.**
180—9—22 LEVÉLCÍM: BUDAPEST 4., PÓSTAFIÓK 271

ZIMMER FERENC

Halkereskedelmi Rt.

Veszünk és eladunk bármily mennyiségű élő- és jegelthalat.

Központi telep: IX., Gönczy Pál u. 4. T.: 185-4-48.

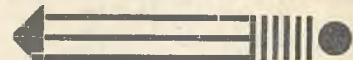
Fióközletek: IX., Központi vásárcs. T.: 185-4-48.

V., gr. Tisza István u. 10. T.: 181-6-79.

VII., Garay téri vásárcs. T.: 130-4-48.

Iroda: VIII., Horánszky utca 19. T.: 135-3-39

Budapest.

BARTA LIPÓTNÉ HALKERESKEDŐ

TELEFON.

Iroda: 185—0—71.

Üzlet: 185—5—84.

BUDAPEST, IX., KÖZP. VÁSÁRCSARNOK

HALÁSZHÁLÓ

puha insleg és kötél. hálófonal, parafa-alatt-ság, rebzsinór minden mennyiségben kapható

Ádám Miksa Rt.-nál Budapest.

Telefón szám: 184—3—10. Főüzlet: IV., Ferenc József rakpart 6—7. A Ferenc József hid és Erzsébeti hid között.

Telefón szám: 1—85—9—65. Fióközlet: VII. kerület Thököly-út 16. szám. A Keleti pályaudvar ind. oldalával szemközt.

HALBIZOMÁNYI

ÉS HALÉRTÉKESÍTŐ RT.

BUDAPEST,

Telep és iroda:

IX., CSARNOK TER 5.

Elárusítóhely:

IX., Közp. vásárcsarnok,

Központi iroda:

V., József tér 8.

Telefon: 180—9—22.

TELEFONSZÁM

Nappal: 185—6—36.

Éjjel: 157—3—26.

Száll. oszt.: 168—7—16.

HALNAGYKERESKEDÉS

Levél cím: Budapest 4., Postafiók 271.

Megvesszük tógazdaságok egész haltermését, szállítunk a Magyar Tógazdaságok Rt. kezelésében levő tógazdaságokból elsőrendű gyorsnövésű cseh, bajor egy- és kétnyaras pontyokat, anyapontyokat s minden más tenyészhalat, megtermékenyített fogassüllőikrát valamint etetési üzemre berendezett tógazdaságok részére különféle haltakarmányt. —